

Riktig journalistik för en krona första månaden.

Prova 1 månad för 1 kr

Allt fler kinesiska författare vänder nu blickarna mot Peking och de andra stora städerna. Bild: Maja Suslin/TT

Kritik mot kinesiska klassklyftor

KULTUR Ge Fei och Hao Jingfang problematiserar ett allt hårdare samhällsklimat i Kina. Cecilia Nelson har läst två utmärkta kortromaner som får henne att tänka på Chaplin och Dostojevskij.

ANNONS

ART

NYHETER

SPORT

A-Ö

Q

PRENUMERERA

LOGGA IN

GE FEI

Osynlighetsmanteln

Översättning: Roger Heshan Eriksson

Chin Lit

HAO JINGFANG

Peking

– Den hopfällbara staden

Översättning: Mikael Wiberg

Chin Lit

Cecilia Nelson

🕒 07:21 - 11 jan, 2018

Föga förvånande ges det ut massor av litteratur i Kina. Närmare bestämt en halv miljon böcker om året, varav en mikroskopisk andel når västvärlden. Det relativt nystartade förlaget Chin Lit har ambitionen att göra en liten rännil av det enorma bokflödet tillgänglig för en svensk läsekrets och i dagarna ger man ut två kortromaner: Hao Jingfangs *Peking – den hopfällbara staden* och Ge Fengs *Osynlighetsmanteln*. I bägge böckerna spelar Kinas huvudstad en central roll, som miljö och även metafor för en utveckling som gradvis skärper motsättningarna i det kinesiska samhället.

ANNONS

Som Ge Fei påpekat i en intervju har landsbygden och dess värderingar genomsyrat kinesisk litteratur, men allt fler författare vänder nu blickarna mot de stora metropolerna och de kraftfält som genereras där.

Ge Fei, som räknas till en av landets främsta författare, frammanar i sin förtätade och oförutsägbara berättelse en huvudstad som förlorat sin förmåga att lyssna. Titelns osynlighetsmantel går att tolka som den otidsenliga kokong av högkvalitativt ljud och hyperuppmärksam lyssnande som huvudpersonen Cui vävt in sig i och som möjliggör ett obemärkt, isolerat leverne. Han hankar sig fram genom att i sin dragiga lägenhet, som ägs av den manipulativa system, bygga förstärkare till svindyra ljudanläggningar. I början av hans yrkesbana användes dessa anläggningar av musikälskare för att avnjuta klassisk musik, men numera utnyttjas de till hans förfäran mest för att förstärka piratkopierad pop.

Cui föraktar inte bara förflackningen när det gäller musiksmak, han ifrågasätter också trovärdigheten hos de intellektuella som han betraktar som uppblåsta nollor. Den kritiska hållningen innebär dock inte att Cui är någon rebell som drömmer om att förändra världen. Författaren gör honom snarare till en bitter ensamvarg som förmodligen kunnat känna igen sig i den enslige huvudpersonen i Dostojevskijs *Anteckningar från källarhållet*. Det hindrar inte att Osynlighetsmanteln både kan vara underfundigt underhållande och brutalt överraskande i de partier som mest påminner om en saftig thriller.

Språket kombinerar en distanserande stramhet med vardagligt talspråk. Antihjältens undertryckta frustration ges språklig gestalt i Roger Heshan Erikssons spänstigt sträva översättning.

Om 60-talisten Ge Fei sedan länge tillhör de etablerades skara är den 20 år yngre Hao Jingfang ett färskare tillskott. Sitt internationella genombrott fick hon 2016 då hon i konkurrens med en storhet som Stephen King fick det prestigefulla science fiction-priset Hugo Award för Peking – den hopfällbara staden.

Peking har helt enkelt förvandlats till en gigantisk maskin

som roterar 180 grader och doserar dagsljus och vakentid till de olika samhällsklasserna.

Historien – berättad på ett enkelt, korthugget språk som fångats fint av Mikael Wiberg – utspelar sig i en ospecificerad framtid då ingenjörskonsten kommit på en lösning på överbefolkningen i den kinesiska huvudstaden. Peking har helt enkelt förvandlats till en gigantisk maskin som roterar 180 grader och doserar dagsljus och vakentid till de olika samhällsklasserna. De bemedlade i Utrymme 1 tilldelas nästan dubbelt så mycket vaken tid som medelklassen i Utrymme 2, medan den stora massan som bor i Utrymme 3 endast är vaken åtta timmar under två dygn, och bara på natten. Resten av 48-timmarscykeln tillbringar de fattigaste i sina celliknande lägenheter, försänkta i droginducerad sömn. Det är ett obönhörligt maskineri som till och med får Chaplins automatiserade fabrik i Moderna tider att te sig riktigt mänsklig.

Liksom i Osynlighetsmanteln får läsaren följa en medelålders man som försöker hitta någorlunda värdiga överlevnadsstrategier. Lao Dao lever ett stilla liv i Utrymme 3, men får en dag uppdraget att illegalt ta sig till Utrymme 1 där hans egen kraftigt reducerade existens ställs i kontrast mot överklassens överdådiga vanor. Han får höra att sopsorterare som han själv lätt skulle kunna ersättas av robotar, men att de styrande istället valt att göra en lika omtänksam som grym arbetstidsförkortning och ransonerat såväl sysselsättning som liv i arbetarnas del av verkligheten.

Lao Daos högst tillfälliga och farliga klassresa blir en slags ironisk färd in i ljuset. Det blir ett uppvaknande som får honom att ifrågasätta värdet av sin kunskapsväg när ingenting ändå går att förändra.

Detta är en ruggig framtidsvision med samhällskritisk udd som jag inte lyckas skaka av mig. Jingfang ger på ett synnerligen skickligt sätt det absurda en bismak av något vagt bekant. Ett igenkännande som har räckvidd långt utanför Kina.

MER INNEHÅLL
populärt på gp.se